

BOERDERIJENSTICHTING NOORD-HOLLAND

VRIENDEN VAN DE STOLP

Boerderijen Beeldbank: www.boerderijenstichting.nl | Volg Vrienden van de Stolp ook op Facebook

NIEUWSBRIEF NR. 94, SEPTEMBER 2018

A photograph of a man and a woman standing in a wooden window frame of a barn. The woman is on the left, wearing a floral patterned top, and the man is on the right, wearing a striped polo shirt. They are both looking towards the camera. The window frame is made of dark wood, and the barn walls are visible in the background.

**BINNENKIJKER
KOLHORN**

FOTO: AAD HOLKAMP

A photograph of a large, traditional brick house with a gabled roof, surrounded by lush green trees and a pond. The house has many windows and a chimney. The pond in the foreground reflects the house and the surrounding landscape.

**STOLPENOOGSTFEEST
STARNMEER**

**OPNIEUW STOMEN
LANGS STOLPEN**

FOTO: SIAAK VAN ETEN

TE KOOP

NOORDERVAART 188 A-190 STOMPETOREN

Op steenworp afstand van Alkmaar een toplocatie twee woningen en veel ruimte om te ondernemen.
Voor meer informatie AgriTeam makelaars Noord-Holland B.V.

Noordervaart 30-a, 1841 HA Stompertoren
072 - 503 97 97 | www.agriteam.nl

Hout 100% duurzaam

Bomen zuiveren de lucht en produceren zuurstof (O₂). Daarnaast nemen groeiende bomen CO₂ op. Dat betekent dat bossen het broeikaseffect verminderen en daarmee klimaatverandering tegengaan.

Tot in detail verantwoord maatwerk

Noorder IJ- en Zeeweg 8, 1505 HG Zaandam
075-6177984 | www.timmerfabriekvisser.nl

Bouwbedrijf AWL DRIESEN

Postbus 20, 1720 AA Broek op Langedijk • T 06 204 95 489
E driesen@quicknet.nl • www.bouwbedrijf-awl-driesen.nl

Voor alle rieten daken

www.kooijmanrietdekkers.nl

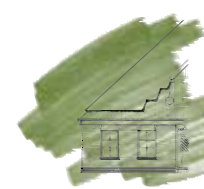
Rietdekbedrijf J.P. Kooijman B.V.
Ruigeweg 119A, Schagerbrug
T 0224 57 13 28 of 06 53 89 18 49

- dakvernieuwing
- renovatie dakconstructies
- aanbrengen isolatie/- platen
- reparatie en onderhoud
- dakramen en dakkapellen
- ontmossen

460 jaar oude stolp nu energieneutraal!

de Wurvershoofse kronkeldijk no. 402

MAARTEN KONING

Bouwkundig Ontwerp- & Tekenbureau bv

Schrepeel 12 | De Goorn | 0229 504 996 | maarten-koning.nl

Al 25 jaar

INHOUD

4 TOEKOMST VOOR STOLPEN

6 ENQUETE ONDER VRIENDEN

7 STOMEN LANGS STOLPEN II

9 STOLPEN IN DE KUNST

10 STOLPENOOGSTFEEST & CLUBJUBILEUM

11 IN ERE HERSTELD

13 NIET ZONDER HOOP

14 BINNENKIJKER

16 WEBSITE COMMUNITY

19 STOLPEN IN HET NIEUWS

ZES OKTOBER, ZAAIEN EN OOGSTEN

Zes oktober wordt het eerste Stolpenoogstfeest met symposium gehouden, als onderdeel van het 30 jarig jubileum. De Boerderijstichting is op het goede moment opgericht. Vele boeren namen in die periode afscheid van hun bedrijf en hun stolp. Nieuwe avonturiers namen deze stolpen over met nieuwe passende functies. Petje af voor al die ondernemende mensen, die dat met veel doorzettingsvermogen voor elkaar hebben gekregen. Op deze wijze zijn veel stolpen gered. Ook nu zien we een toenemende belangstelling voor de stolp. Na dertig jaren is het volstrekt duidelijk wat de opdracht voor de toekomst wordt: het ondersteunen van een nieuwe generatie bewoners met vernieuwende plannen, passend bij het grote verhaal.

In een paar maanden tijd hebben we als activiteit van het project Community Vierkantdelers 20 ambassadeurs, jong en oud, bereid gevonden hun verhaal, hun kennis en hun ervaring uit te dragen. De community wordt een broedplaats voor nieuwe plannen. Het moet allemaal verder op gang komen. We zaaien nu voor de toekomst. Volgend jaar bij het oogstfeest gaan we de balans opnieuw opmaken. Allemaal gericht op het grote verhaal, het behoud van de stolp en de kwaliteit van het platteland: cultuurhistorisch, landschappelijk, sociaal, economisch en cultureel. En uiteraard met een goede toekomst voor de eigenaren/bewoners. Het wordt een feestelijk gebeuren met veel inspiratie en boeiende ontmoetingen. Ik hoop je daar te ontmoeten. Zie onze website.

Peter van Zutphen, voorzitter

TOEKOMST VOOR STOLPEN IN NOORD-HOLLAND

Toekomst voor de stolp. Daar ging het om op de Grote Stolpendag op 28 juni in Venhuizen. Honderd jaar geleden waren er nog 10.000 stolpen in Noord-Holland, daarvan zijn er nog ruim 5500 over. Om stolpen een toekomst te bieden is een grote inzet nodig, van eigenaren, architecten, bouwondernemingen, makelaars en overheden.

De Grote Stolpendag was een dag van afsluiten en nieuw begin. Afgesloten werden de handtekeningenactie 'Red de Stolp' en de bijbehorende fotowedstrijd. Het nieuwe begin betrof de presentatie van een handreiking voor gemeentelijk stolpenbeleid: 'Vierkant achter de stolp 2.0'. Meer dan nieuw tenslotte was de stolpenpresentatie van studenten van de Academie van Bouwkunst. Zij presenteerden 12 creatieve versies van 'De toekomst van de stolp'. 's Ochtends kwamen ambtenaren van een aantal grote gemeenten bij elkaar om de nieuwe handreiking te bespreken. 's Middags ontstond een levendig gezelschap van betrokkenen door de komst van bestuurders, belangenorganisaties, makelaars, ontwikkelaars, journalisten en de initiatiefnemers van Red de Stolp. En bovenal: stolpbewoners.

Red de Stolp

Ruim 2.200 mensen ondertekenden de petitie 'Red de Stolp' van Bond Heemschut, Westfries Genootschap en Boerderijstichting. De handtekeningen werden overhandigd aan vier leden van Provinciale Staten. Gedeputeerde Jack van der Hoek maakte in zijn toespraak duidelijk dat de provincie zich strek wil maken voor stolpen, niet alleen voor de 500 die al een beschermde status hebben. Alle 5500 stolpen zijn belangrijk voor het landschap van Noord-Holland. Daarom zijn ze als 'provinciaal belang' opgenomen in de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie. Nieuw daarin is dat de Provincie vooral kijkt naar stolpenconcentraties: stolpenlinten en stolpenzwermen. Er is een stolpenkaart gemaakt met daarop alle Noord-Hollandse stolpen, gekoppeld aan achtergrondinformatie en aan de Beeldbank van de Boerderijstichting. De provincie gaat de voorwaarden van het Fonds Herbestemming verfijnen om het financieren van stolpenprojecten gemakkelijker te maken. Om de voortgaande sloop (gemiddeld 2 per maand) zoveel mogelijk te stoppen,

FOTO: JAN ZIJP

gaat de provincie samen met gemeenten werken aan regelgeving (Omgevingsverordening).

Fotowedstrijd

De drie prijswinnende foto's van de wedstrijd 'Fotografeer een stolp' zijn op de omslag van deze nieuwsbrief en bij dit artikel afgedrukt. De eerste prijs, twee overnachtingen in de stolpboerderij Tulpen & Zo in Julianadorp, ging naar Jan Zijp voor zijn foto van de door Maarten Koning na brand prachtig gerestaureerde 'Karnemelkplaats', nabij Groote Keeten.

Het Grote Stolpendebat

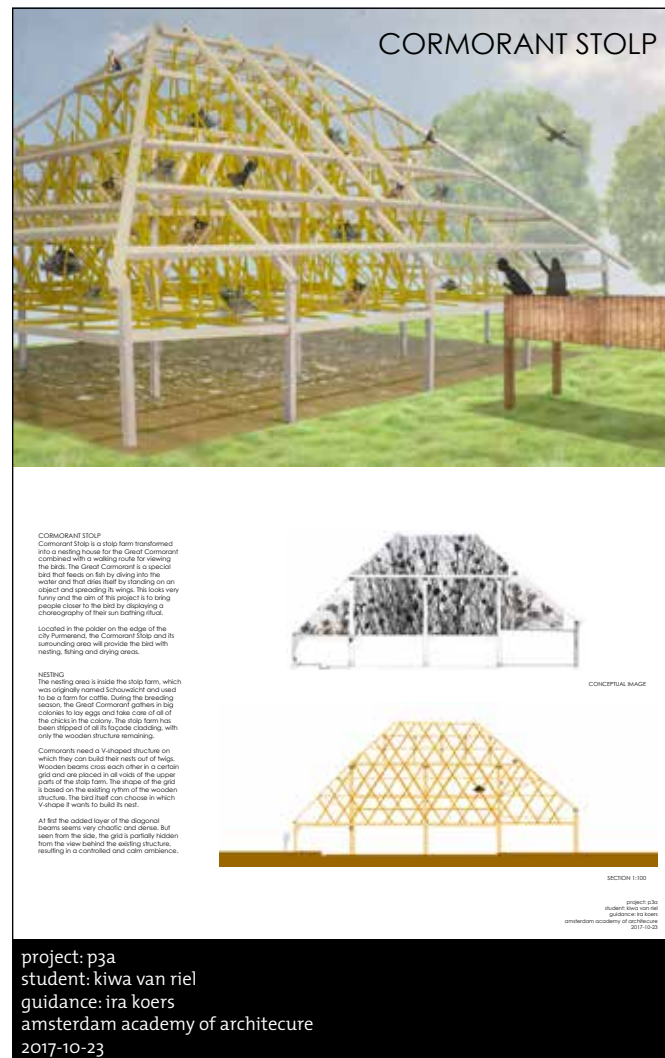
's Middags vond een discussie plaats. Aan de orde kwamen o.a. het verduurzamen van stolpen en het nieuwe stolpenbeleid van provincie en gemeenten (zie onder). Voorzitter Peter van Zutphen van de Boerderijstichting 'Vrienden van de Stolp' betrok de volgende stelling: "Behoud van Stolpen wordt primair en prominent gedragen door eigenaren. Overheidsstrategieën eenzijdig gericht op bescherming zijn gedoemd te mislukken". Functieverlies is de kern van de problematiek. Eigenaren hebben er met 500 jaar ondernemerschap voor gezorgd dat Noord Holland stolpenland is. Het is belangrijk om de huidige nieuwe generatie eigenaren te faciliteren bij het realiseren van hun droom en hun zoektocht naar nieuwe functies.

12 wilde stolpideeën

Derdejaars studenten van de Academie van Bouwkunst gingen in 2017 aan de slag om een ontwerp te maken voor het behoud van een concrete stolp ergens in het Noord-Hollandse landschap. Op de Grote Stolpendag was hun werk te zien. Uitgangspunt was het creatieve denkproces, los van haalbaarheid en wet- en regelgeving. Bladerend door de plannen kom je een stolp met ateliers voor kunste-

FOTO: WILLEM ZWIJER

naars tegen, een fietscentrum (inclusief fietsroute door en langs de Beemster), een uitvaartcentrum, bierbrouwerij en een luchtballoncentrum. Slechts enkele studenten voorzien 'hun' stolp van een woonfunctie, in twee gevallen met prachtige tuinen. Bij veel ontwerpen zijn natuur, natuurbeleving en stilte belangrijk. Hanna Prinssen bouwt een stolp midden in een woonwijk in Hoorn om tot een waterzuivering met een serie helofytenfilters - tegelijkertijd een mooie tuin en educatiemogelijkheid. Steven van Raan breekt zijn stolp af, waarbij de gevels blijven staan en het hout van het vierkant wordt hergebruikt voor de bouw van een kapel aan het eind van het erf (aan de rand van de Beemster); stolp en erf komen onder water te staan, om de Beemster als meer in herinnering te roepen. Drie studenten bogen zich over de stolp 'Schouwzicht' nabij Purmerend. Die ligt op een beoogd bedrijfsterrein en staat op de nominatie om gesloopt te worden. Hier vervalt de woonfunctie hoe dan ook. Alle drie de studenten geven Schouwzicht terug aan de natuur, met behoud van het monumentale vierkant en de piramide. Kiwa van Riel stript de stolp en vestigt er een aalscholverkolonie. Niek Smal ontdekt de stolp van zijn gevels, zet hem deels in het water en maakt hem tot een paleis voor vleermuizen en boerenzwaluwen. Esther Bentvelsen kiest voor inrichting van stolp en erf voor de bitervorm, de kerkuil en de rugstreeppad; bij haar blijft het dak dicht, gevels verdwijnen en water staat onder het deels transparante dak.

Vierkant achter de stolp

Hoofdonderwerp op de Grote Stolpendag was de presentatie van 'Vierkant achter de Stulp 2.0'. Deze handreiking helpt gemeenten bij het opzetten van een goed stolpenbeleid. Een eerdere versie uit

2007 was hard aan vernieuwing toe, onder meer vanwege de nieuwe Omgevingswet - in 2016 door het parlement gekomen, invoering voorzien voor 2021. De Omgevingswet beoogt een grote vereenvoudiging van wet- en regelgeving. Hij vervangt 26 oude wetten waaronder de Wet op de Ruimtelijke Ordening en de Wet Milieubeheer. Vergunningverlening wordt veel eenvoudiger. In de Omgevingswet is het aan de gemeente om goede plannen en programma's te maken om de leefomgeving van bewoners te beschermen en te verbeteren. Een gemeente maakt dan ook geen bestemmingsplannen meer, maar omgevingsvisies en omgevingsplannen. Die gaan natuurlijk over ruimtelijke ordening (waar komt wat) maar ook over schone lucht, schoon water, natuur, landschap én cultureel erfgoed. Op de achtergrond sturen rijk en provincie de gemeenten hierbij aan.

Overall in het land zijn gemeenten zich aan het voorbereiden op de Omgevingswet door hun planvorming aan te passen. 'Vierkant achter de stolp 2.0' speelt daarop in. De handreiking bevat een handig overzicht van actuele en toekomstige wet- en regelgeving en doet aanbevelingen voor een gemeentelijk stolpenbeleid. Nuttig is de opname van een aantal inspirerende voorbeelden van herbestemmingen. Gemeente Drechterland (met 320 stolpboerderijen!) heeft als pilotgemeente intensief samengewerkt met de samenstellers van de handreiking. De voorbeelden uit Drechterland geven handen en voeten aan deze uitdagende materie.

De handreiking is geschreven door Steunpunt Monumenten en Archeologie, samen met Boerderijenstichting 'Vrienden van de Stulp' en gemeente Drechterland. Hij is te downloaden vanaf de website van Vrienden van de Stulp.

NvdW

WESTEINDE 5, VENHUIZEN

De Grote Stolpendag werd gehouden op een toepasselijke locatie: het voormalige gemeentehuis van Venhuizen, dat onder meer uit een stolp bestaat. De stolp dateert uit de 19^e eeuw. Na de fusie van Venhuizen, Wijdenes en Schellinkhout in 1970 is hij onderdeel geworden van het gemeentehuis. Sinds de oprichting van de gemeente Drechterland, nu ruim 10 jaar geleden, staat het complex leeg. Wie redt deze stolp?

FOTO: DORINE VAN HOOGESTRATEN

FOTO: LENIE VAN BALEN - DEN

VERNIEUWINGSSLAG

ENQUÊTE ONDER VRIENDEN

Als Boerderijstichting Noord-Holland Vrienden van de Stolp hebben we een dynamisch nieuw netwerk voor ogen, waar bewoners en liefhebbers van de stolp kennis, ervaring en enthousiasme kunnen uitwisselen. Dit willen we samen doen en daarom hebben we na dertig jaar boerderijenstichting voor het eerst feedback gevraagd in de vorm van een enquête.

Respons

We zijn als boerderijenstichting heel trots en dankbaar voor de vele waardevolle opmerkingen die we hierop van onze vrienden hebben mogen ontvangen. Van de vrienden die benaderd zijn is 20% op de uitnodiging om het onderzoek in te vullen ingegaan. Dit is boven verwachting en dan ook een bevredigende respons. Hoewel de meeste vrienden zelf een stolp bezitten dan wel gebruiken is het opvallend dat 1/3 lid is van de boerderijenstichting zonder zelf in een stolp te wonen en/of te werken. De gemiddelde leeftijd van de vrienden is 61 jaar. De jongste deelnemer is 23 jaar en de oudste is 98 jaar.

Trots op de stolpboerderij

Wie in een stolp woont of werkt doet dat met bijzonder veel plezier, men is trots op de stolp en vindt stolpboerderijen een sieraad voor het landschap. Hoewel aangenomen kan worden dat stolpboerderijen veel onderhoud behoeven, beschouwt 2/3 een stolp zeker niet als een blok aan het been. Voor de meerderheid van de stolpbewoners gaat er dan ook niets boven het wonen of werken in een stolp. Over de vraag hoe deze sieraden voor het landschap het best behouden kunnen blijven antwoordden de meesten (41%) 'herbestemming, nieuwe gebruiksfuncties en verdienmodellen'. Gemeentelijk beleid lijkt voor nog geen tiende de beste mogelijkheid.

De inzet van de Boerderijenstichting en het onderling contact

De inzet van de Boerderijenstichting voor het behoud van het stolpenlandschap en het verspreiden van informatie wordt door ¾ van de deelnemers als precies voldoende beschouwd. Dit geldt ook voor het organiseren van activiteiten als lezingen en excursies. 21% van de deelnemers is van mening dat er meer aandacht besteed zou mogen worden aan sociale taken als het creëren van een onderlinge band

en het uitwisselen van kennis. Door 57% wordt het onderling contact tussen stolpbewoners en stolpliefhebbers als belangrijk gevonden. Juist de bovengenoemde 21% die aangeven dat de boerderijenstichting in hun ogen te weinig hieraan doet vinden dit contact erg belangrijk. Op de vraag of de boerderijenstichting actiever zou moeten worden op social media vindt 47% dat belangrijk en 53% vindt dat niet zo belangrijk. Hoewel stolpbezitters onderling contact wat minder belangrijk lijken te vinden dan niet-bezitters en zij ook minder overtuigd zijn van het belang van meer aanwezigheid van de boerderijenstichting op social media, zijn het vooral de stolpbezitters die overwegen lid te worden van een online netwerk van stolpliefhebbers om kennis en ervaring uit te wisselen.

Bereidheid tot vrijwilliger

Maar liefst 18% van de deelnemers is bereid om zich als vrijwilliger, binnen de boerderijenstichting, in te zetten voor het behoud van de stolpboerderij. Deze 18% kenmerkt zich als kritische betrokken vrienden die bereid zijn hun handen uit de mouwen te steken om de boerderijenstichting te versterken. Verder blijkt, en daar kunnen we als boerderijenstichting trots op zijn, dat de deelnemers over een groot reservoir aan kennis en vaardigheden in zeer uiteenlopende disciplines beschikken die ingezet zouden kunnen worden voor het behoud van stolpboerderijen. Een groot deel van de deelnemers wil die kennis en vaardigheden ook graag delen met andere vrienden.

Concluderend kunnen we stellen dat voor de vernieuwingslag en de oprichting van een Stolpencommunity een groot draagvlak bestaat onder de vrienden. Dat biedt goede kansen tot welslagen. De Boerderijenstichting Noord-Holland Vrienden van de Stolp dankt u hartelijk voor uw bijdrage!

R/S

STOMEN LANGS STOLPEN, EEN NIEUWE KANS

Stomen langs stolpen afgelopen voorjaar was een groot succes. De inschrijving was al volgeboekt vóór alle Nieuwsbrieven bezorgd werden, zo hoorden wij achteraf. Mede daarom hebben we besloten om deze herfst nogmaals Stomen langs stolpen te organiseren, in iets gewijzigde vorm, met een iets gewijzigd programma op zaterdag 13 oktober 2018 van 11 tot 16 h.. Als vervoermiddel dient weer de stoomtram met zijn houten Zwitserse wagons. We stoppen op

enkele stations en maken een korte wandeling naar de te bezoeken stolpen. Daar blijft het bezoek beperkt tot de dars en het erf. We bezoeken dus niet de woonvertrekken. Net als bij de voorjaarsexcursie valt er veel te zien en te beleven! En we gebruiken weer de lunch in de Bijenstal.

U kunt per mail inschrijven bij het secretariaat info@boerderijenstichting.nl onder vermelding van uw naam, adresgegevens en

het aantal deelnemers. Vervolgens ontvangt u van ons een volgnummer en een nota van € 35,- per persoon. Na betaling daarvan, onder vermelding van uw volgnummer en naam is uw inschrijving definitief en ontvangt u verdere gegevens van ons. Inschrijven vóór 1 oktober a.s. en ook hier geldt weer: vol = vol. Tot ziens op zaterdag 13 oktober a.s.!

Anneke Zand

SCHOORSTEENVEGEN VOORKOMT STOLPBRAND

Soms gaan stolpboerderijen verloren door brand, al herrijzen ze wel eens als een feniks uit de as. Hoe dan ook is brand gevaarlijk en regelmatig onderhoud van schoorstenen is een belangrijke voorzorgmaatregel.

Bij veel stolpen is de typische hoge schoorsteen nog in gebruik, vaak voor een houtkachel. Belangrijk daarbij is het jaarlijks vegen van de schoorsteen (ook een eis van verzekeringsmaatschappijen). Daarmee wordt de kans op schoorsteenbrand minimaal.

De hoge schoorsteen van een stolp is voor moderne schoorsteenvegers geen probleem. Ze werken van onderaf met een elektrisch roterend veegstelsel. De kracht van de aandrijving zorgt voor roetverwijdering aan de kanaalwanden; de borstelzweepen vegen elke plek en hoek. Het hele schoorsteenkanaal wordt zo vanaf de begane grond gereinigd.

Vonkenvanger

Bij stolpen (en andere huizen) met een rieten dak is een vonkenvanger verplicht. Dat is een roestvrijstalen constructie boven op de schoorsteen, die vonken wegvangt. Ook bij vonkenvangers is regelmatige controle nodig. Hiervoor moet de schoorsteenveger het dak op (bijvoorbeeld met 'rietsteps') en vervolgens via de schoorsteen naar boven. Daar bekijkt hij de vonkenvanger en reinigt hem van roet en creosoot.

ASPB

Het beroep schoorsteenveger is niet erkend en niet beschermd. Daarom is het belangrijk om een betrouwbare schoorsteenveger in te huren. De Algemene Schoorsteenvegers Patroon Bond (ASPB) is de beroepsorganisatie van schoorsteenveegbedrijven in Nederland. De ASPB is de beste bron bij het zoeken naar een betrouwbaar schoorsteenveegbedrijf (o.m. volgens de brandweer op haar website). ASPB-leden hebben een toelatingsexamen gedaan of een opleiding gevolgd. Ze leveren een duidelijke factuur en stellen zich aansprakelijk voor eventuele fouten. Ook niet onbelangrijk: de bond heeft een klachtenregeling.

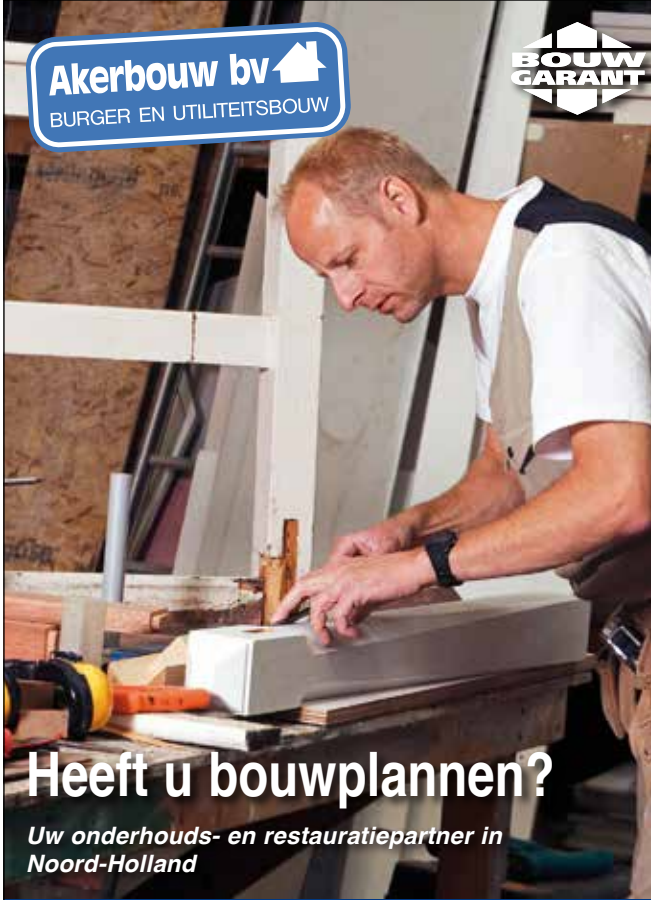
NvdW

FOTO: ERIC ZWINGENBERG

Akerbouw bv
BURGER EN UTILITEITSBOUW

BOUW GARANT

Heeft u bouwplannen?

Uw onderhouds- en restauratiepartner in Noord-Holland

Akerbouw B.V. Geesterweg 6, 1911 NB Uitgeest
T: 0251-315817 info@akerbouw.nl www.akerbouw.nl

Inclusief controle vonkenvanger!

De Schoorsteenveger uit West-Friesland
Wij vegen stolpen en rieten daken vanaf het dak.

HOEKSTRA BV
SCHOORSTEENVEEGBEDRIJF

www.hoekstraschoorsteen.nl
info@hoekstraschoorsteen.nl
Tel: 06 43 1971 00

ASP

Aannemersbedrijf M. Duinmaijer B.V.

Nieuwbouw
Utiliteitsbouw
Verbouw
Onderhoud
Restauratie
Kozijnen en lijstwerk

M.C. van Voordenstraat 2
1483 GB De Rijp
tel.: 0299 673487
duinmaijer@duinmaijer.nl
www.duinmaijer.nl

BOUW GARANT

KWANTES
makelaardij

de sleutel tot bezit

UW STOLP VERKOPEN?
Dat roept vragen op ...

Waar begin ik? Wat is mijn stolp waard?
Hoe verloopt een verkoop traject?
Wat zijn de kosten? Waar moet ik op letten? Hoe krijg ik de beste prijs voor mijn stolp?

Bel ons voor helder en vrijblijvend advies

Kwantes Makelaardij, Middenweg 9 te 1619 BL Andijk
www.kwantesmakelaardij.nl | 0228-59 22 44

NVM BUITEN STATE Makelaars funda INWWI

SANDER DOUMA ARCHITECTEN BNA
www.sanderdouma.nl 072-503 98 47

STOLPEN IN DE KUNST

Johan Hosmus (1942, Heiloo) bevoer als werktuigkundige alle wereldzeeën. Met reizen langs de uiterste punt van Zuid-Amerika hoort Hosmus zelfs tot het illustere gezelschap van de Kaap Hoornvaarders. Naast meester aan boord van vele schepen, is Johan een talentvolle aquarellist. Het leven aan boord, schepen op volle zee of voor een verre kust zijn diens geliefde onderwerpen. Het Scheepvaartmuseum heeft werken van hem in archief en menig aquarel diende maritieme tijdschriften tot illustratie. En nog steeds wordt zijn kunstzinnige medewerking gevraagd.

Aan de wal

Enmaal gepensioneerd en aan de wal blijft Johan actief schilderen. Met Barsingerhorn als woonplaats kiest hij nu in plaats van zeegezichten voor landschappen. Golven worden bomen en schepen bijvoorbeeld boerderijen. Stolpboerderijen, zoals deze 'Fenix' in Oude Niedorp. Zoals de mythische vogel uit zijn as herrees, zo is deze grote, bijna atypische stolpboerderij in 1933 na een verwoestende brand herbouwd. Groot en imposant en met gebruik van veel baksteen en met sterke, haast stedelijke trekken. Let daarbij met name op de grote erker die men eerder aan een stadsvilla dan aan een stolp zou verwachten. Maar in die tijd hadden architecten een groeiende belangstelling voor landelijke bouwkunst. En in die dertiger jaren overigens niet voor het eerst. Deze 'Fenix' staat dus in een rijke bouwtraditie.

Licht en majestueus

Het felle licht op deze aquarel komt van achteren en overstraalt de blauwe lucht aan de horizon. De beschouwer heeft de neiging als het ware een zonnebril op te zetten om dat licht enigszins te temperen. De bomen op de voorgrond werpen om die reden hun schaduwen donker van het papier af en de stammen lichten als tegenstelling daarbij op als veelkleurig groene tl-lampen. De licht bebladerde takken lijken nog het meest op uiteenspattend vuurwerk. Licht is een opmerkelijk gegeven in deze ogenschijnlijk simpele waterschildering. Ook de stolpboerderij zelf baadt in een overdadig licht. Het geeft de sympathieke (amateur)kunstenaar de gelegenheid alle details te tonen met de eerder genoemde erker als in het oog springend bouwkundig detail. Het ruim opgezette voorhuis is aan een grote stolpschuur verbonden en beide zijn overduidelijk een ontwerp, een geheel. Dat blijkt bijvoorbeeld uit de kleur. De muren zijn rood en het dakvlak is grijs. Hosmus geeft het kleurverschil echter nauwelijks accent waardoor de stolpboerderij majestueus en prominent naar voren komt. Alles op deze aquarel draait om de stolpboerderij, om de 'Fenix'. Hosmus plaatst met rake toetsen waterverf het

thema ondubbelzinnig centraal. "Kijk mij hier eens staan", lijkt Johan te willen zeggen. Hosmus is een inspirerende vent voor het bevorderen van de schilderkunst in zijn directe omgeving en zelf is hij een talentvol kunstschilder die, weliswaar grotendeels autodidact, zijn talent weet in te zetten en toe te passen. Hij werkt graag buiten of naar model, maar gaat altijd buitengewoon zorgvuldig te werk en 'beloert' zijn onderwerp steeds door een minime hulpframe. Dat zou steeds stijve werkstukken kunnen opleveren, maar het tegendeel is bij Hosmus waar. Bekijk daarvoor deze 'Fenix' nog maar eens aandachtig. Waarlijk, een feestje in bouwkunst en waterverf.

W/M

WEDSTRIJDFOTO'S METEEN GEBRUIKT

De prijswinnende foto's die de actie 'Red de Stolp' opleverde, zijn direct als eerbewijs opgenomen in deze nieuwsbrief. De nummer 1 (een dot van een zwart-wit foto) staat op blz. 4. Jan Zijp is de maker. Ook namens het redactieteam, proficiat. De foto van

Sjaak van Etten (nr.2) draagt mede de cover, terwijl die van Willem Zwier (eervolle vermelding) ook op blz. 4 staat afgebeeld. De innemende foto van Lenie van Balen-Deen (nr.3), staat op blz. 6. Allen vriendelijk bedankt voor het gebruik!

STOLPENOOGSTFEEST & CLUBJUBILEUM

Zes oktober aanstaande viert de Boerderijstichting Noord-Holland 'Vrienden van de Stolp' zijn allereerste stolpenoogstfeestdag als smakelijke kers op de taart van het 30-jarig jubileum van onze stolpenclub. Dertig jaar waarin vele, vele vrienden zich hebben ingezet voor het behoud van onze geliefde en o zo kenmerkende stolp.

Achteraf gezien was dat toen geen moment te vroeg. De stolpboerderij was niet meer bedrijfseconomisch rendabel en dus verlieten boeren hun stolp. Tegelijkertijd diende een nieuwe generatie enthousiaste bewoners zich aan. Nu het agrarisch gebruik van de stolp steeds meer verleden tijd werd, moest er een oplossing komen om de grote rijkdom aan kennis over dit agrarisch erfgoed over te nemen, te bewaren en te delen. Juist daarop richtte zich de inspanningen van BSNH en is deze kennis dankzij de vrienden gedurende dertig jaar bijeen gebracht en opnieuw beschikbaar gesteld. De 1.500 vrienden en vriendinnen hebben veel aandacht voor de stolp weten te genereren. Op dit fundament wordt nu voortgebouwd.

Nieuwe stolpwegen

Om zoveel mogelijk nieuwe en toekomstgerichte energie en kwaliteit te mobiliseren is afgelopen juni de community 'Vierkantdelers' opgericht. Een driejarig, experimenteel project dat BSNH met steun van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, het Nationaal Restauratiefonds en Agrarisch Erfgoed Nederland AEN heeft opgezet. Een van de doelen van de community is het mobiliseren van de 5.500 stolpeigenaren in het algemeen en van de 1.500 vrienden in het bijzonder. Het stolpenoogstfeest zal voortaan jaarlijks als ritueel en gedragen door deze gemeenschap van 'Vierkantdelers' worden georganiseerd.

De drie voorgaande decennia zijn weliswaar omgevlogen, maar blijven niet onopgemerkt. Maar van louter stilstaan bij een 30-jarig jubileum wil de boerderijstichting niet weten. Het bestuur wil dit feit zeker en dankbaar herdenken en het moment groots vieren, maar vooral focussen op de toekomst. Een toekomst voor de stolp, waarvoor dit jaar al een aantal stappen vooruit zijn gezet met een nieuwe visie als stip op de horizon. Na 30 jaar trouwe dienst en afscheid van secretaris Mart Groentjes is het secretariaat nu overgenomen door Henk de Visser met professionele ondersteuning van Anna Groentjes (dochter van), is er een nieuw samengesteld redactieteam voor de nieuwsbrief, is de community

'Vierkantdelers' gestart, is een breed uitgezette enquête uitgevoerd om de eigen vrienden beter te leren kennen en hun motieven bekend om vriend van de stolp te blijven. Daar bovenop zijn er excursies georganiseerd, worden stolpcolleges geprogrammeerd en is de lobby naar overheden geïntensiveerd. Kortom er wordt stevig nagedacht hoe we de stolp voor de toekomst kunnen behouden. Het mobiliseren van een nieuwe generatie bewoners blijft de uitdaging. Jonge mensen hebben de stolp gelukkig opnieuw ontdekt met alle mogelijkheden voor nieuwe, verrassende en eigentijdse functies. Bestuur en vrienden staan klaar voor morgen.

Plaatsruimte is helaas beperkt, inschrijving gaat daarom op volgorde. Kijk voor meer informatie op www.boerderijstichting.nl. Wij hopen u 6 oktober te kunnen ontmoeten.

De eerste startblokken

Nog even terug naar het begin, toen in maart 1988 de boerderijstichting is opgericht onder aanvoering van Johan Schilstra (Bergen), de eerste voorzitter van onze club. De rest van het toenmalige bestuur bestond uit dr. ir. Rob van de Waal (Heemstede), Joop van Diepen (Oosterblokker), Cornelis de Jong (Middenbeemster), Filip Truijten (Zuiderwoude), Johanna de Kuyper (Amsterdam), Gerbrand de Vries (Uitgeest) en Mart Groentjes (Bergen). Dat bestuur vormde meteen de redactiecommissie en stelde in de allereerste nieuwsbrief dat "... met de oprichting van de boerderijstichting Noord-Holland de 'Vrienden van de stolp' nog meer armslag hebben gekregen om het behoud van de stolp te helpen bevorderen." In nummer 1 verder aandacht voor erfbeplanting, de tentoonstelling 'De stolp te kijk' en het uitkomen van het boek over de buitenplaatsen in de Zijpe. Andere memorabele zaken uit de beginperiode zijn de uitgave van het boek 'De stolp te kijk', de instelling van de Stolp Award, aandacht voor vormeigen nieuwbouw van melkveebedrijven, isolatie van stolpdaken en de uitgave van een folder in stolpvorm. Zo is het piramidale stolpdak ook in papier een ijzersterke formule gebleken, een vorm die nog steeds wordt toegepast.

Messchaert, Schilstra en Douma (vlnr) voor een oude kaart van Noord-Holland en achter een stolpendorp van papier.

De zuidgevel in 2018.

IN ERE HERSTELD

Vanaf de weg is het momenteel door de bomen niet te zien, maar de grote stolpboerderij Zuidermeerweg 35 in Zuidermeer heeft een gedaanteverandering ondergaan. Twee gevels van de stolp zijn volledig van hout en beide zijn recent opnieuw opgetrokken. Hierbij zijn de oorspronkelijke gevels gereconstrueerd, zoals die van oude foto's bekend zijn.

Uit recent dendrochronologisch onderzoek aan het grenen vierkant van de boerderij blijkt dat het gebouw van kort na 1625 dateert. De stolp is gebouwd door de familie De Meere (eigenaar tot 1681) en hier komt ook de naam van de boerderij vandaan: 't huys De Meere. Deze naam bestond in ieder geval al rond 1650. Vanaf de 18de eeuw was de stolp eigendom van de familie Schilder. Na 1900 ging het pand via huwelijken over naar de familie Entius en vervolgens Duijn. Op een oude foto van de zuidgevel, gemaakt aan het begin van de 20ste eeuw, zien we een houten gevel met verticale planken, bekroond door een eenvoudige topgevel met makelaar. In het midden van de gevel zit een deur met bovenlicht, aan weerszijden daarvan en in de topgevel in totaal vijf ramen. Langs de onderkant van het dak liggen zwarte dakpannen, daar onderlangs loopt een goot ondersteund door gootklossen. Geheel rechts is de andere houten gevel met vier ramen nog net zichtbaar. Rond 1930 zijn de gevels gewijzigd. De topgevel is weggehaald en hiervoor in de plaats kwam een destijds moderne dakkapel. Ook de deur, de pannenrand en de goten verdwenen, waardoor het aanzien van de gevels erg versoberde.

Rond 2012 ontstond de wens om de houten gevels te vernieuwen. Beide waren behoorlijk verzakt, houtwerk was verrot en de gevels waren niet geïsoleerd. Een terugkerend probleem was ook de lekkende dakkapel. Bij de plannenmakerij kwamen de oude foto's op tafel: zou het niet geweldig zijn om de oorspronkelijke gevels in ere te herstellen? De nieuwe gevels zijn door de huidige eigenaren, Wil-

De zuidgevel aan het begin van de 20ste eeuw.

De zuidgevel in 2006.

lem en Joke Duijn, bijna volledig zelf gebouwd, met daarbij de nodige hulp van dochters, schoonzonen, andere familieleden en vrienden. De topgevel en goten zijn gemaakt door de buurman, Timmerbedrijf P.A. Kenter, het rietdekkerswerk was in handen van Rietdekkersbedrijf Jac Blaauw & Zn uit Spierdijk.

Het werk is nog niet klaar: de regenpijpen en het glaswerk en deurrooster van de nieuwe deur moet nog worden aangebracht. Als de bomen over enkele maanden hun blad verliezen, kan iedereen de nieuwe gevels in volle glorie bewonderen!

D/D

Speciaal voor de brandverzekering
van rietgedekte panden.
Goede voorwaarden met lage premies.

Voorbeeld: brand-/stormverzekering woonboerderij steen/riet vanaf 1,60 %/o
en woning steen/schroefriet vanaf 0,80 %/o.

Hoornseweg 2, 1687 ND WOGNUM, telefoon 0229 57 22 57
www.ovmdeveenhoop.nl, info@ovmdeveenhoop.nl

- hoveniersbedrijf
- tuinontwerp en adviescentrum
- sport en recreatie
- tuinwinkel

voor een passende
omgeving
bij uw
woning

Het Woud 10 - 1688 JE Nibbixwoud - telefoon 0229 - 57 16 29
E-mail hoveniers@floridus.nl

www.floridus.nl

Van Lierop houdt uw monument leefbaar...

- > HOUTINSECTENBESTRIJDING
- > ZWAMBESTRIJDING
- > HOUTHERSTEL MET EPOXYTECHNIEK
- > VOCHTBESTRIJDING/KELDERAFDICHTING
- > INSPECTIE-ABONNEMENTEN

Van Lierop
Conserveert & Herstelt Hout | Verdrift Vocht

0172 43 35 14
www.vanlierop.nl

GRATIS INSPECTIE
VRAAG NAAR DE VOORWAARDEN

NVPB

VERBODEN TOEGANG

VERBODEN TOEGANG

VERBODEN TOEGANG

VERBODEN TOEGANG

VERBODEN TOEGANG

VERBODEN TOEGANG

VERBODEN TOEGANG

VERBODEN TOEGANG

VERBODEN TOEGANG

VERBODEN TOEGANG

VERBODEN TOEGANG

VERBODEN TOEGANG

VERBODEN TOEGANG

VERBODEN TOEGANG

VERBODEN TOEGANG

VERBODEN TOEGANG

VERBODEN TOEGANG

VERBODEN TOEGANG

VERBODEN TOEGANG

VERBODEN TOEGANG

VERBODEN TOEGANG

VERBODEN TOEGANG

VERBODEN TOEGANG

VERBODEN TOEGANG

VERBODEN TOEGANG

VERBODEN TOEGANG

VERBODEN TOEGANG

VERBODEN TOEGANG

VERBODEN TOEGANG

VERBODEN TOEGANG

VERBODEN TOEGANG

VERBODEN TOEGANG

VERBODEN TOEGANG

VERBODEN TOEGANG

VERBODEN TOEGANG

VERBODEN TOEGANG

VERBODEN TOEGANG

VERBODEN TOEGANG

VERBODEN TOEGANG

VERBODEN TOEGANG

VERBODEN TOEGANG

VERBODEN TOEGANG

VERBODEN TOEGANG

VERBODEN TOEGANG

AANNEMERSBEDRIJF WEST-FRIESLAND

Dr. Nuyensstraat 20 • 1617 KC Westwoud • info@awfbouw.nl • www.awfbouw.nl

NIET ZONDER HOOP

Red deze stolp.

FOTO: KEES DE GROOTER

Onder de titel 'Niet zonder hoop' brengen wij bedreigde stolpen onder de aandacht, omdat blijkt dat steeds meer stolpen in leegstand vervallen en schijnbaar doelloos afglijden naar een roemloos einde. Eerst raakt de stolp in onbruik, met leegstand en het ontbreken van (zichtbaar) onderhoud tot gevolg. Dit begin van verwaarlozing leidt in de meeste gevallen tot verval. Wat is hiervan de oorzaak? Kan het tij nog gekeerd? Vaak onbekend. Wij willen dit fenomeen registreren in een ultieme poging tot behoud. Een actie die naar onze mening niet zonder hoop is.

17. SCHERMER / ALKMAAR

Krijg je als stad door een gemeentelijke fusie er een hele zeventiende eeuwse droogmakerij en nog meer platteland bij, dan erf je en passant meteen een paar 'lelijke' brokstukken uit het recente en wat oudere verleden. Deze stolpboerderij in de Schermer aan de uiterste westzijde van de drukke kant van de Noordervaart aan de oostelijke rand van Alkmaar hoort (ondanks de mogelijk oorspronkelijke naam 'Welgelegen') beslist tot deze categorie. Oorspronkelijk een stoere normaalstolp met een uitbreiding voor een grotere veestalling middels een aangebouwde, zogenaamde staart aan de achterkant. Op het eerste gezicht in dezelfde bouwstijl als de stolp zelf. Mogelijk later is deze staart opnieuw met een soort verbrede schuuraanbouw vergroot. Een aanpassing die goed te zien is aan de zuidoostkant waar de gevel van de schuur breder is dan de voorgevel van de stolp. Er is zelfs een raamkozijn (met luiken) in aangebracht, waarschijnlijk bedoeld voor lichttoetreding. Of dit te maken heeft gehad met een omschakeling naar een gemengd bedrijf is tot nu onbekend. Duidelijk is wel dat deze stolpboerderij zijn agrarisch leven begon als melkveehouderij. Daarvan getuigt ondubbelzinnig de stalmuur annex staart met een serie opeenvolgende stalramen in de westgevel. Eerlijk is eerlijk, toen de nieuwe oostelijke randweg is aangelegd, moesten een aantal stolpboerderijen voor deze infrastructuurle ingreep het veld ruimen. Waar asfalt verschijnt, de stolp verdwijnt, is een

wrange leus. Daarmee werd deze stolpboerderij wel in een klap de toegangspoort naar de uitgestrekte droogmakerij. Deze noordwesthoek van de Schermer (polder F) was al eerder 'omgezand' voor een grootschalige omschakeling naar bloembollenteelt door het omhoog graven van zand uit de dieper gelegen, ooit doorgebroken, oude strandwal van Oudorp. De inrichting met een fijnmazig waterbeheersysteem volgde. Ook deze stolpboerderij kreeg een andere agrarische functie als kerngebouw voor bloembollenteelt op de achterliggende landerijen. Uit die tijd stammen ook twee groene loodsen op het achtererf.

Onderdak

Het melkvee is al weg, als de kuubkisten arriveren. Tractoren trekken met stro geladen platte wagens over het land. Bollen worden geplant en komen in het voorjaar tot bloei, waarna ze in zomer en herfst machinaal worden gerooid. Buitenlandse werknemers vinden een tijdlang onderdak in de stolpboerderij die dan een soort hotelfunctie heeft. Weer later wordt deze functie opgeheven en is de stolp niet meer en niet minder dan een soort vierkante rotonde in een bollen carroussel. Onderhoud blijft achterwege. Een helft van de voorgevel wordt dichtgemetseld. Er komt een stalen hek en een deugdelijke poort van gelijke makelij en er wordt een nieuw betonpad van grote systeemplaten aangelegd. Onderhoud aan de stolp laat zeer te wensen over en alleen een paar scheefhan-

gende luiken en een grote boom proberen de schijn van agrarisch erfgoed enigszins op te houden. Hooghouden lukt allang niet meer. Als ook nog een hoek van het voorste dakvlak inzakt, is deze eens zo stoere polder entree eerder een schandvlek dan reclame voor de boerenstand in deze internationaal gewaardeerde droogmakerij.

Uit z'n dak

De stolpboerderij is overduidelijk geen onderdeel van welk zakenplan dan ook. Laten verkommeren is een term die hierbij past, hoewel hek en betonpad aantonen dat erf en schuren nog wel degelijk onderdeel zijn van een bedrijfsvoering. Mogelijk een florerende vennootschap. Kan die met de gemeente Alkmaar (die voor stolpen wel degelijk aandacht heeft en daarvoor stimulerend beleid maakt) niet samen om tafel om van deze stolpboerderij opnieuw een polder entree te maken die bedrijf, gemeente en Schermer wel past. Bij het zien van het als een wrak aardappelkistje scheefgezakte dakkapelletje en het gapende gat gaan stolpvrienden compleet uit hun dak. Door datzelfde gapende gat is er echter zicht op een van de stijlen van het vierkant compleet met zwingen, dat daar nog steeds de kernconstructie staat te dragen, zoals het verlangd wordt. Rechtop en sterk. Dus instanties, instellingen en uitbaters recht eveneens de ruggen en red deze stolp die thans als de bekende vlag op de beruchte schuit het aanzien van Alkmaar en Schermer staat te bederven. Dan zou deze rubriek niet louter zonder hoop zijn, maar bij een reddingsplan uit z'n dak gaan bovendien. W/M

In de Binnenkijker kijken we binnen in het interieur van een stolp. Deze verschillen nog meer van elkaar dan de buitenkanten. Ditzelfde gaat op voor de mensen die er wonen en werken. In het jubilerende Kolhorn (600 jarig bestaan) gaat achter donkergroen geschilderde houten topgevels een dot van een langhuisstolp schuil, die tevens een kleinschalige b&b herbergt.

Achter een zonbeschenen, brede sloot met hoge bomen aan weerszijden en volop bloeiende waterlelie en gele plomp op het wateroppervlak, ligt eerst de groene oase van een zogenaamde overtuin die bij dit goed verborgen stuk agrarisch erfgoed hoort. Een houten steiger nodigt uit om de warme voeten in de sloot af te laten koelen. De smalle dorpsstraat met de opmerkelijke naam Nieuwe Streek (alleen toegankelijk voor voetgangers) ligt er stil en verlaten bij. Zonovergoten, dat dan weer wel. Houten topgevels, makelaars en dakkapellen rijgen zich aaneen tot een uniek dorpsbeeld. Niets wijst hier echter op de directe aanwezigheid van een langhuisstolp. Die ziet men dan ook pas als je vanaf het straatje een paar meter verderop over een eveneens groene schutting heen en tussen twee zadeldaken doorkijkt. Verhip. Bij het zien, wordt je bijna het gevoel van een heuse ontdekking gewaar. Het is echt zo, daar staat ie. In volle glorie en ook hier onder de directe beschutting van hoog geboomte op wat later het achtererf zal blijken te zijn. Razend nieuwsgierig geworden naar dit aparte stolptype en diens aantrekkelijke vorm van recreatieve herbestemming, zit er op deze doordeweekse zomerdag niet anders op dan aan te bellen.

Van Leiden naar 'buiten'

Na een herhaald geklingel melden zich Ries en Marijke Heezen aan de geopende bovendeur. De aimabele bewoners vragen ons binnen en trakteren op een fris glas water. Deze knusse entree is in feite de verbinding van de voormalige boerenwoning aan de oude stal met daaraan gekoppeld de kapberg. Dat verklaart de dubbele houten topgevel aan de straatzijde. Binnen heerst er een aangename sfeer en is de stal nu een ruime woonkamer met zithoek annex keuken met eethoek. De gast wordt meteen verwelkomd met vloeren van groene en gele estrikken en boerengeeltjes waarin de patronen van grup en koestallen door het gebruik van afwijkende motieven herkenbaar zijn gebleven. Ries en Marijke komen uit Leiden en toen de kinderen het huis uit waren, was het na pensionering tijd voor een oude wens: buiten wonen. Tijdens een kampeervakantie aan de kust belandde het

stel per fiets in Kolhorn en staand op de boogbrug boven de Hoogsloot was het stel in een klap verliefd op het dorp. Op een nabij terras gezeten, bleek dit object op nog geen twintig meter afstand te koop te staan. "Met mijn nieuwe smartphone stonden we meteen in contact met de makelaar", meldt Ries. Marijke en hij wonen alweer ruim vijf jaar tot groot genoegen in hun langhuisstolp, en dat feit horen ze vandaag voor het eerst. Beiden kijken elkaar vol ongeloof aan, maar met Brandts Buijs bij de hand is de constatering snel geaccepteerd. "Is ons huis ook nog een stolp", glimlacht Marijke. Eenmaal in Kolhorn bleek de ruimte binnen groot genoeg voor het opstarten van een nevengebruik. Ries en Marijke begonnen een kleinschalige (maar luxe) bed & breakfast met een inpandige, aparte unit voor vrienden van de fiets, maar ook voor familie en kennissen uit de Randstad die willen onthaasten. Hiervoor sloten ze zich zelfs aan bij de ambassadeurs van de Omringdijk, mensen die behalve logies hun gasten ook willen laten delen in de kennis over de geschiedenis van dorp en omgeving. En dat komt hier goed uit, want Kolhorn, de polders en Westfriesedijk hebben een rijke historie.

Tuinen en gierzwaluwen

De kapberg is de trots van Ries en Marijke, want behalve dat hierin zich hun eigen 'nadenk-kamer', herbergt het dak van de kapberg bovendien een flinke kolonie gierzwaluwen. Gasten die elk voorjaar terugkeren om onder de rode pannen te nestelen. "Het is soms een leven als een oordeel, maar zo uniek en zo gezellig." Als ze in begin augustus plotseling zijn vertrokken, is het altijd weer even wennen aan de stilte. In de kapberg herkennen we zonder moeite de vierkantconstructie en buiten vliegt een zeven mans formatie gierzwaluwen over als om te bevestigen dat ook zij hier thuishoren. Er is in de loop van de jaren al veel opgeknapt en met de inzet van aannemer Pronk uit Warmenhuizen zijn Ries en Marijke heel content. Zoals in de voormalige boerenwoning waar bijvoorbeeld een nieuwe trap is gemaakt. De woonkamer herbergt een fraai betegelde schoorsteen. De details aan stijlen, balken, hoekkepers, kamersdeuren, raampartijen en kleine tegeltableau's spreken voor zich en geven deze langhuisstolp een intiem karakter. Beiden zijn gek op tuinieren en doen dit naar eigen zeggen ecologisch verantwoord. Het grote erf (oppervlak 1.200 m2) met overal bloeiende planten, knusse zithoekjes en hoge bomen lijkt verdacht veel op een paradijs. Een boerenparadijs, waar Marijke het liefst in de schaduw van de kapberg zit of helemaal achterin achter de heg bij de waslijn. "Vanzelfsprekend worden we vriend van de stolp, schrijf ons maar in", roepen ze ons bij vertrek na.

W/M

MonumentenCommunity
HOME
ONTDEKKEN
OVER

Inscrijven
Inloggen

16
Stolpencommunity Vierkantdelers

Welkom

Samen bijdragen aan het behoud van het stolpenlandschap in Noord-Holland

WORD LID EN PRAAT MEE

AL LID? LOG IN

Over

De Stolpencommunity Vierkantdelers is bedoeld voor stolpenbewoners, liefhebbers en professionals. Samen kunnen we onze betrokkenheid en kennis delen. Wie met een stolp bezig is komt vaak voor uitdagingen te staan, leert van ervaringen en bouwt dus gaandeweg veel kennis op. Samen weten we meer dan ieder afzonderlijk en staan we ook sterker in een lobby richting gemeenten voor een krachtig stolpenbeleid.

Daarom is de boerderijenstichting Noord-Holland Vrienden van de Stolp deze community Vierkantdelers gestart. Initiatieven voor acties en activiteiten –online en off line–

STOLPENCOMMUNITY VIERKANTDELERS

De online Stolpencommunity Vierkantdelers is bedoeld voor stolpbewoners, stolpliefhebbers en professionals. Samen kunnen we onze betrokkenheid, kennis en ervaring delen. Zowel onder stolpbewoners, als onder de vele liefhebbers en professionals is door de jaren heen een schat aan ervaring opgebouwd. Stolpbewoners komen vaak voor uitdagingen te staan, leren van ervaringen en bouwen dus gaandeweg veel kennis op. Zij weten wie de beste riet-dekker of aannemer in de buurt is of hoe je een vergunning aanvraagt. Samen weten we meer dan een ieder afzonderlijk, een groot netwerk hebben van mede-stolpliefhebbers kan veel opleveren.

Vanuit die gedachte is de boerderijenstichting Noord-Holland Vrienden van de Stolp de community Vierkantdelers gestart om het contact tussen stolpbewoners en stolpliefhebbers te intensiveren, zodat verbindingen ontstaan, meer informatie uitgewisseld wordt en (toekomstige) bewoners geïnspireerd worden.

Word dus nu (gratis) lid op www.community.monumenten.nl/stolpencommunity en ga deel uit maken van de Stolpencommunity!

FOTO: KENNETH STAMP

STOLP ROIM

Een rijmende verbeelding van de ons zo geliefde stolpboerderij van de hand van Ina Broekhuizen-Slot. De bekende schrijfster in (onder andere) 't Westfries die zojuist haar nieuwe verhalenbundel 'Tweelichtig' liet verschijnen. Roim en bundel worden in uw aandacht aanbevolen.

Stolp

*Ik hou van de stolp die een end uitverdan staat
gewoën zoas 't hoort met een grasveld, een pad
wat bome, een perkie, nei, gien tierlantoine
zo is 't al tweihonderd jare bedat.*

*Ik hou van darsdeure in donkere kleure
't groen en 't wit van 't houtwerk rondom
't geêlstienen padje, de deur altoid los want
je gane hier meistens gewoën achterom.*

*Ik hou van de koegang met blauwvurfde skotte
van klompe die staan' in de hos op een rai
een overall hangt naast een pet an een spoiker
een keuken met broöd en wat koffie d'r bai.*

*Ik hou van de boer die gewoën nag Westfries praat
die groôsk is op wurft en op vee en op land
die werkt met z'n beiste en goed bai de toid bloift
hai skept tussen heden en toekomst een band.*

*Ik hou van die driehoek die boven 't land piekt
de rust rond zô'n stolp, de toid loit te koik
een sieraad in 't landskap, een Westfries juweêltje
gewoôn, zonder luukse, maar deerdeur zó roik.*

©Ina Broekhuizen-Slot

KIEK 45

Het is de stolpboerderij van mijn overgrootouders Pieter Koelemeij en Maartje Nierop aan de Noordijk in Ursem meldt de heer J.J. Vethaak uit Alkmaar. De stolp staat er nog, hoewel met een sterk veranderd uiterlijk, aan de rechterkant richting Spierdijk. Op de foto uit 1917 staat de zoon van Pieter en Maartje, Floris Koelemeij met zijn vrouw Dieuwertje Kay pront voor de boerderij. De twee laatst genoemden zijn dus oom en tante van de heer Vethaak. Ten slotte weet hij zelfs de naam van de knecht (met pet) en tevens schapenmelker: "Die heette Vlaar".

Meer over melkschapen

Op Texel is met name de opstelling van de schapen aan het hek opgevallen. Vandaar wordt het volgende gemeld. Niet een paard of een prijskoe is de trots van het boeren-echtpaar, maar een koppel (stamboek?) melkschapen. Mèt knecht. Daar is Ursem-

KIEK 46

Dit oorspronkelijk scheef ingeleverde beeldmateriaal kon middels moderne digitale technieken recht worden gezet. Een klein wonder. Het andere kleine wonder is reden om deze kiek op te nemen en de onvermijdelijke vraag te stellen: Wie weet enzovoort. Maar bij deze kiek komt er een extra vraagje bij. Want wat doet dat pannengedekte ministolpje bovenop het piramidale en eveneens pannengedekte stolpdak van grote broer of zus? Is hier sprake van een vorm van bouwkundige symbiose? Of van gemankeerde stolpverkleining of juist van extra dikdoenerij? Moet je mij eens zien, ik draag keurig net een zondags stolphoedje.

Strak in het pak

Van deze stolpboerderij kan met recht worden gezegd dat ie strak in het pak zit. Behalve dat extra puntdakje, kun je deze stolpboerderij absoluut niet van enige frivoliteit of boerensier betichten. Niks van dat al. Strakke bakstenen gevel (we zien er ten slotte maar een), even strakke bakstenen topgevel en een stolpdak stijf onder de beslist rode pannen. Of zouden ze toch ook grijs kunnen zijn? Tel daarbij op de buitengewoon strakke indeling van de raamkozijnen en de voordeur en de voorgevel lijkt bijna op de indeling van ruitjespapier. En kijk nog eens goed naar de topgevel. Onder die stijve, witte kuif van de geknikte bakgoot levert de raampartij met vierkante ramen aan weerszijden boven het iets grotere kozijn daaronder eerder een barse gezichtsuitdrukking op dan een vriendelijk, uitnodi-

mer schapenkaas in de maak, van Texelse schapen met veel Engels bloed. In de tweede helft van de 19de en het begin van de 20ste eeuw is volop geëxperimenteerd met de import van Engelse rassen om de kwaliteit van de Texelaar als vleesschaap te verbeteren. Maar wat is nu precies de functie van die plank? Op de volgende foto's uit 1954 ziet men Teun Huisman Nzn. van de Berkhoeve bij zijn schapenboet aan de Kogerweg bij Den Burg. Een pracht van een eilander tafereel.

Op de tweede foto wordt duidelijk hoe Huisman zijn schapen melkt. Vanaf de achterkant, net als de knecht in Ursem. Ook hier staan de schapen naast elkaar met de koppen vastgebonden met een touwtje aan de bovenste plank van een zogenaamde nes. Op Texel is een nes een stuk met houten hekken afgeschut land waar schapen gemolken en geschoren worden en waar tevens de hoeven worden bekapt.

gend voorkomen. Zelfs de broekgordijnen hangen strak in het gelid achter elk raam.

Geopend schuifraam

Alleen helemaal aan de linkerkant van de voorgevel is een raam open geschoven en kan de wind naar binnen waaien. Aangenomen dat die er is, want zo strak als de stolp is, zo beweegt er op de foto ook hoegenaamd niets. Gras op het hele erf. Linksachter staat zwijgend een gasbron. Althans daar lijkt het sterk op. Voorts een spoor van een wit houten hek en met enkele, bijna bladloze bomen stopt de informatie aan deze kant. Het licht valt van links in en trekt ons oog weer naar rechts. Een vierkante schoorsteen, twee sierstenen (?) in de topgevel en onze blik glijdt langs de voordeur met drie minigordijntjes boven elkaar die achter glas tot een meetkundig perfecte zandlopervorm zijn

Teun Huisman Nzn van Berkhoeve op Texel bij zijn schapenboet aan de Kogerweg nabij Den Burg met een deel van zijn melkschapen.

ingesnoerd. Twee treden leiden vanaf een smal en kaarsrecht tegelpad als vanzelf hier naar toe. En dan aanbellen? Kloppen? Zou de persoon waarvan de fiets quasi nonchalant tegen de zijgevel staat geparkeerd dan open doen? Dat is zeer de vraag. Van wie deze fiets is, is een intrigerende vraag. Net zo prikkelend is de vraag wat dat extra puntje bovenop deze stolpboerderij eigenlijk is. Waar dient het voor? Hoe heet zo'n bouwkundig detail en waarom is het op deze manier gemaakt? Allemaal vragen die bovenop de algemene vraag van deze kiek 46 worden gestapeld. Wie weet waar deze stolpboerderij (nog) staat en weet meer te vertellen over genoemd specifiek bouwdetail. Zo ja, verwittig dan het secretariaat. Onmiddellijk.

WM

SCHILDERSBEDRIJF Jos Bes

TUITJENHORN
TEL : 06-53694232 / 0226-393615
WWW.SCHILDERSBEDRIJF-JOSBES.NL

RIETDEKKERS BV

Zwaagdijk-Oost 286, t. 0229 262140, m. 06 20548854
info@rietdekkersbedrijfsijm.nl, www.rietdekkersbedrijfsijm.nl

vierkant achter uw stolp
leloup architecten
warder 132, 1473 ph warder
tel. 0299 - 40 1380
www.leloup.nl

ARCHITECTENBUREAU KLEIN

restauratie
transformatie
nieuwbouw
verbouw

Zaanweg 59, Wormerveer
075-6287686, www.kleinbv.nl

ook uw stolpboerderij
kan energie-neutraal!

AARDWARMTE:
Comfort in
4 seizoenen
www.warmtebelang.nl

klaar voor de toekomst

☒ **NIEUWBOUW**
☒ **VERBOUW**
☒ **RENOVATIE**

06 5125 4855
info@stolpenbouw.com

Belkmerweg 18, 1754 GA Burgerbrug

COLOFON

Nieuwsbrief nr. 94 van de Boerderijenstichting Noord-Holland 'Vrienden van de stolp', september 2018

Secretariaat: Schapenlaan 20,
1862 PW Bergen Noord-Holland
info@boerderijenstichting.nl
Dinsdag en donderdag van 9 tot 5 telefonisch
bereikbaar via 072 581 68 88
beeldbank@boerderijenstichting.nl
www.boerderijenstichting.nl
IBAN: NL69INGB0000338181 t.a.v.
Boerderijenstichting Noord-Holland, Bergen

Redactieteam:
Dieuwertje Duijn
Wilma Eelman
Willem Messchaert
Jan Schoen
Renee Stroomer
Nico van der Wel

Grafische verzorging en advertenties:
Carla Buijsman, le bureau, Hoorn (0229 317 027)

Druk: Meco Offset, Zwaag
Opplage: 2.100 exemplaren

Het bestuur:
Peter van Zutphen (voorzitter), Anna Pauwlon
Henk de Visser (secretaris), Oudorp
Ralf van Etten (penningmeester), Stompvoren
Anneke Zandt, Twisk
Wilma Eelman, Den Burg

Advisering
Het is mogelijk adviezen m.b.t. constructief-technische cq esthetische aspecten en onderwerpen over boerenerven 'op locatie' in te winnen. Voor een dergelijk advies wordt een bijdrage van € 125,- (all-in) in rekening gebracht.

Verzoeken om advies te richten aan het secretariaat:
Schapenlaan 20, 1862 PW Bergen
e: info@boerderijenstichting.nl
Zie ook onze website: www.boerderijenstichting.nl

De Nieuwsbrief verschijnt 4 maal per jaar.
ISSN 1566-8843

De Boerderijenstichting Noord-Holland is aangemerkt als ANBI. Zie onze website.

Te weten

- Lidmaatschap van de Vrienden van de stolp is € 17,50 per jaar (meer mag).
- Geef tijdig eventuele adreswijziging door.

STOLPEN IN HET NIEUWS

UIT HET NOORDHOLLANDS DAGBLAD, VERZAMELD DOOR ED DEKKER, JOURNALIST.

Nieuwbouw op het erf van een stolp? De gemeente **Heerhugowaard** stelt dan extra voorwaarden als het gaat om locaties aan de oorspronkelijke ontginningslinten van de droogmakerij. Deze linten - zoals de Middenweg, Rustenburgerweg en Jan Glijnisweg - behoren nu tot de 'dragende structuur van de stad'. Nieuwbouw mag alleen het wat knaps is, ontworpen door gerenommeerde stadsontwikkelaars en architecten. Een stolp aan de Rustenburgerweg, opgeslokt door een woonwijk, wordt daarom gerenoveerd. Met op de plek van een ingestort bijgebouw twee schuurachtige woningen.

De brandweer redt in **Westwoud** een stolp uit 1857. Bij werkzaamheden vatte het rieten dak vlam. Met twee blusvoertuigen en een hoogwerker was de brandweer snel ter plaatse. De brandhaard kon tijdig worden bedwongen.

Sportieve lezers van het Noordhollands Dagblad bewonderen in **Barsingerhorn** de Maartje Cornelishoeve. De stolp, een van de tussenstops op het veertiendaagse wandel-evenement Rondje Noordkop, dateert in zijn huidige vorm uit 1904. Delen van de boerderij zijn veel ouder. Al in 1663 stond op deze plek, bij de 'Blauwe brug', een boerderij. Hier is tot in 1984 geboerd. De Maartje Cornelishoeve is een gewilde trouwlocatie en biedt onderdak aan een bed & breakfast. Ook zijn er soms huisconcerten. De hoeve is in 2003 gerestaureerd, mede dankzij subsidie van de provincie. Binnen zijn er twee eeuwenoude schouwen.

Een dringende oproep van een groep buurtbewoners, verenigd in een stichting. 'Gemeente **Schagen**, draag een monumentale stolp over aan ons'. De stichting ziet mogelijkheden voor een zorgboerderij met wijkcentrum. De gemeente overweegt verkoop. „Mét woonbestemming levert zo'n object vijf ton meer op”, is het argument.

De toekomst van twee stolpen in **Bergen** is ongewis. De beide hoeves zijn inzet van een steekspel dat de eigenaar en haar adviseur voeren met de gemeente om grootschalige nieuwbouw van recreatieappartementen mogelijk te maken. Het gevaar bestaat dat de stolpen worden gesloopt.

Kernfysicus Jacob Kistemaker (1927-2010) krijgt een standbeeld in zijn geboortedorp **Kolhorn**. De befaamde wetenschapper geldt als de 'vader van de kerncentrifuge'. Op de Alida's Hoeve groeide hij op. Deze stolp, de

oudste boerderij in de Groetpolder, verbrandde in 1944. Op deze plek staat nu De Kistemaker, een akkerbouwloods.

Een zoektocht van **Drechterland** naar locaties voor nieuwbouw. De gemeente wil woningen in alle kernen, vooral voor senioren en jongeren. Twee raadsfracties - CDA en Senioren Partij Drechterland - richten zich met name op stolpen. Zij maken zich sterk om grote stolpen te splitsen in kleinere wooneenheden.

Heilloze Weg verzet zich tegen sloop van een stolp in **Heiloo**. De stichting maakt bezwaar tegen de sloopvergunning die de gemeente - sinds 2016 eigenaar van de boerderij uit 1885 - zichzelf heeft verleend. Het bestemmingsplan omschrijft de stolp een 'cultuur-historisch element dat behouden moet blijven'. Volgens de gemeente staat sloop los van het plan voor een aansluiting op de A9. De hoeve staat aan een weg die moet worden verbreed voor het extra verkeer. Tegen de nieuwe afslag lopen diverse bezwarenprocedures bij de Raad van State.

'Een knap informatiebord. Het verleden van deze boerderij verdient dat'. Als erbetoon aan de rijke historie van hoeve Groenland in **'t Zand** plaatst de huidige eigenaar een kloek paneel aan het begin van de lange oprijlaan. Het bord legt uit waarom twee eeuwenoude walviskaken de oprit sierden. Deze sierlijke dampalen herinneren aan de tijd van de walvisvaart. Een commandeur ter walvisvaart werd in 1773 de eigenaar van deze vroegere buitenplaats. Hij voer op Groenland. ■

STOLPEN CENTRAAL OP DE KAASMARKT

Voor aanvang van de kaasmarkt in Alkmaar luidde Mart Groentjes, oud- secretaris van de boerderijenstichting 'Vrienden van de Stolp', op dinsdagavond de 21^e augustus de kaasbel ten teken dat de kaasmarkt geopend is. ■

SCHILDERSBEDRIJF
VAN BENSCHOP

DE
VERFFRAAIER!

Zegt wat hij doet,
doet wat hij zegt.

Werkt ook met verven op natuurlijke basis.

T 06 - 22 799 263 - info@vanbenschop.nl
Wognum - www.deverffraaiier.nl
f facebook.com/schildersbedrijfvanbenschop.nl

PRONK STAAT VOOR
VAKMANSCHAP

PRONK BOUW

nieuwbouw
verbouw
onderhoud
restaurantie

Vakgroep
Restauratie

Machinestraat 2, Postbus 20, 1749 ZG Warmenhuizen
Telefoon (0226) 39 13 74, fax (0226) 39 20 32

E-mail: info@pronkbouw.nl, website: www.pronkbouw.nl

KLAVER
MAKELAARDIJ

Uw stolp verkopen? Een stolp aankopen?

Neem contact met ons op!

www.klavermakelaardij.nl | 0226-414008 | Trambaan 12 Nieuwe Niedorp